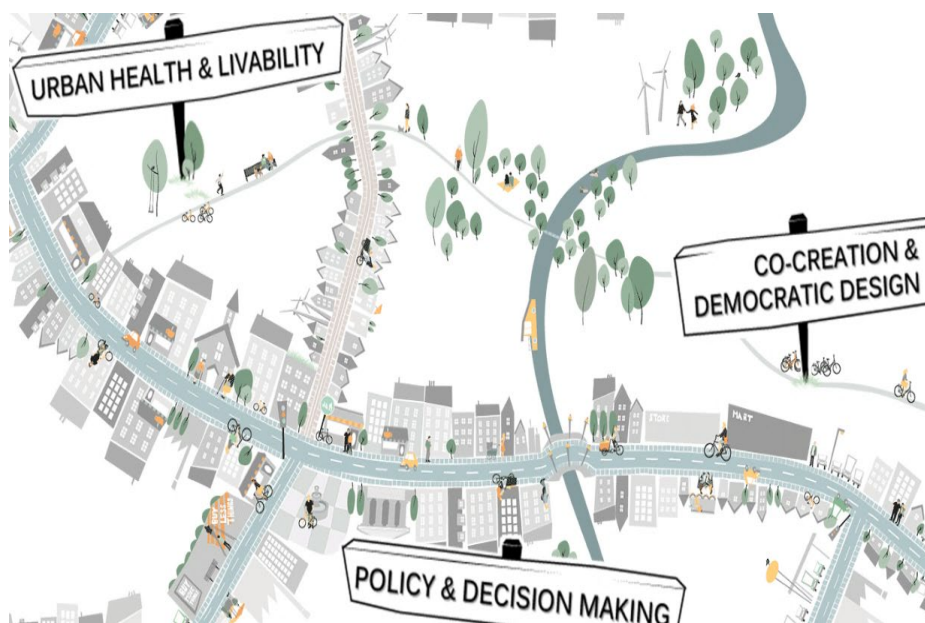

Helsefremmende sted

Helsefremmende sted er en kartleggingsmetode som legger vekt på å forstå samspillet mellom omgivelser og menneskelig atferd.

Innholdsfortegnelse

1	HELSEFREMMEDE STED	3
2	DESIRELINES	3
3	DOTMAPS	5
4	COUNTING	6
5	INTERVJUER	7
6	KOMBINASJONER.....	7

1 Helsefremmende sted

Helsefremmende sted er en sosio-romlig metode, som legger vekt på å forstå samspillet mellom våre omgivelser (fysiske, så vel som miljømessige og sosiale), menneskelig atferd og menneskelige følelser. Derfor kombineres ulike romlige metoder (desirelines, dotmaps og counting) med oppfølgende observasjoner og intervju. På den måten kan det skapes et mer holistisk bilde av bruken av et område. Helsefremmende sted er en form for indirekte brukermedvirkning.

2 Desirelines

Hva: Brukes for å kartlegge bruken av et område. Enten det er offentlige rom, trafikk-kryss eller arrangement. Spesielt egnet ved planer om endring/opprustning av et eksisterende område. Desirelines er linjer på et kart, hvor hver linje representerer bevegelsesmønsteret til et enkelt individ som beveger seg på et område. Hver observasjon resulterer dermed i en desireline. På denne måten kan man få en økt forståelse for hvordan folk beveger seg i et område og det kan fortelle oss noe om hvilke ruter eller veier folk flest foretrekker. Ytterligere kan desirelines avsløre hvor det eksisterer samlingspunkter eller områder der konflikter oppstår.

Hvem: Alle som anvender det aktuelle område.

Hvordan: Ha klart et kart over området hvor du noterer tidspunkt, dag, lengde på observasjon, værforhold, andre spesielle forhold (som arrangement osv.) Stå/sitt på et område og tegn bevegelsesmønsteret til menneskene du observerer. Det er en fordel å sitte litt i utkanten, slik at mønsteret ikke blir påvirket av din tilstedeværelse. Etersom hva man ønsker å undersøke kan man ha forskjellige farger for å skille mellom fotgjengere/syklister, gamle/unge, kjønn osv.

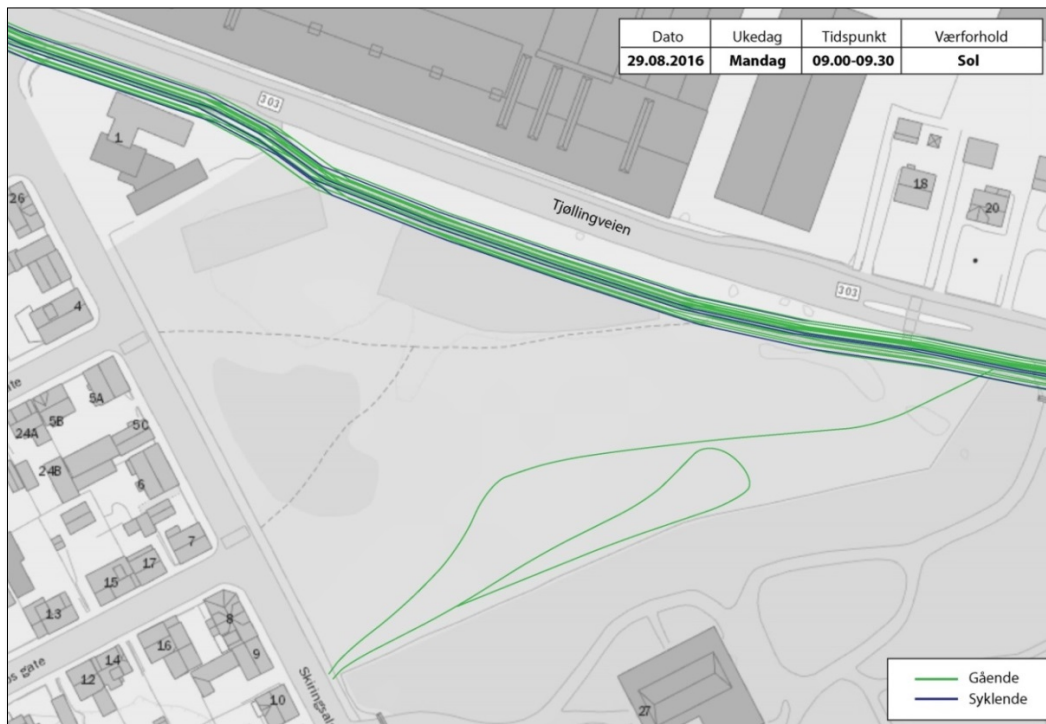
Ta med: Flere kopier av områdekart som man kan tegne linjer på, forskjellige farger/penner.

Tidsbruk: ca.15 minutter hver gang.

Når: Lønner seg å gjøre over flere dager og forskjellig tidspunkt på dagen, ved forskjellig vær og evt. forskjellig årstid for å få et mer helhetlig bilde av bruken.

Fordeler: Ikke avhengig av å få samlet en gruppe mennesker, kan utføres når som helst.

Ulemper: Fungerer ikke på nye steder, hvor ingen per dags dato oppholder seg.

Figur 1 Eksempel fra Furumoa på Torstrand

3 Dotmaps

Hva: Brukes for å kartlegge bruken av et område. Spesielt egnet ved planer om endring/opprustning av et eksisterende område. Dotmaps forteller oss hvor folk liker å oppholde seg. En enkel "dot" (kryss/prikk) representerer en person som oppholder seg på et sted over tid. Det kan det gi økt innsikt i hvilken del av et område folk liker å tilbringe tid og hvor de eventuelt ikke liker å tilbringe tid.

Hvem: Alle som anvender det aktuelle område.

Hvordan: Ha klart et kart over området hvor du noterer tidspunkt, dag, lengde på observasjon, værforhold, andre forhold (som arrangement osv.) Stå/sitt på et område og marker en prikk på kartet for hvert individ som oppholder seg på en plass over tid (tiden bestemmes ved hvert enkelt tilfelle, eksempelvis 10 min). Det er en fordel å sitte litt i utkanten, slik at mønsteret ikke blir påvirket av din tilstedeværelse. Etersom hva man ønsker å undersøke kan man ha forskjellige symboler for å skille mellom alder, kjønn, aktiviteter som utføres (eks. T for i telefon, X for sosialisering i gruppe osv.)

Ta med: Flere kopier av områdekart som man kan tegne prikker/kryss på, forskjellige farger/penner.

Tidsbruk: ca.15 minutter hver gang.

Når: Lønner seg å gjøre over flere dager og forskjellig tidspunkt på dagen, ved forskjellig vær og evt. forskjellig årstid for å få et mer helhetlig bilde av bruken.

Fordeler: Ikke avhengig av å få samlet en gruppe mennesker, kan utføres når som helst.

Ulemper: Fungerer ikke på nye steder, hvor ingen per dags dato oppholder seg.

Figur 2 Eksempel fra nærmiljøet i Kvelde

4 Counting

Hva: Counting kan minne om desirelines, på den måten at det forteller oss hvordan et område blir brukt, men denne metoden legger til en dimensjon ved å fokusere på hvem som benytter seg av området. Det kan for eksempel oppdeles i demografiske grupper og det kan fortelle noe om hvilke grupper som er underrepresentert. Det kan også telles ulike elementer tilstede i et område, slik som antall sitteplasser, antall sykler osv.

Hvem: Alle som anvender det aktuelle område.

Hvordan: Ha klart et skjema med inndeling av det du ønsker å observere, hvor du noterer tidspunkt, dag, lengde på observasjon, værforhold, andre forhold (som arrangement osv.) Stå/sitt på et område og marker en strek for hver observasjon. Er det mange observasjoner kan man velge å sette en strek ved hver 5. eller 10. observasjon, så lenge dette blir beskrevet. Det er en fordel å sitte litt i utkanten, slik at mønsteret ikke blir påvirket av din tilstedeværelse. Ettersom hva man ønsker å undersøke kan man ha flere skjemaer for eksempelvis alder, kjønn, etnisitet, form for aktivitet osv.

Ta med: Skjemaer, penn evt. forskjellige farger, evt. elektronisk teller/håndteller på områder med mange mennesker.

Tidsbruk: ca.15 minutter hver gang.

Når: Lønner seg å gjøre over flere dager og forskjellig tidspunkt på dagen, ved forskjellig vær og evt. forskjellig årstid for å få et mer helhetlig bilde av bruken.

Fordeler: Ikke avhengig av å få samlet en gruppe mennesker, kan utføres når som helst.

Ulemper: Fungerer ikke på nye steder, hvor ingen per dags dato oppholder seg.

Alder	0-10	11-25	26-40	41-65	65+
Antall		I	II	IIII IIII II	III
Kjønn	Kvinner		Menn		
Antall	IIII IIII		IIII III		

5 Intervjuer

Hva: Ved å følge opp med situasjonelle intervjuer, tillater man menneskene man har observert og kartlagt, å sette orde på sin atferd og sine meninger. På denne måten får man tilleggsinformasjoner som be- eller avkrefter det man har observert. Intervjuene er en god metode for å nysansere, komplimentere og utdype de andre metodene.

Hvem: Alle som anvender det aktuelle område.

Hvordan: Ha klar en intervjuguide som er dekkende for det du ønsker å undersøke. Det er viktig med åpne spørsmål, slik at informanten ikke svarer det den tror du som undersøger ønsker å høre. Hvis det er for få mennesker til stede, kan man også oppsøke målgruppen på en annen arena for å undersøke hvorfor de ikke anvender det aktuelle området.

Ta med: Penn og papir og evt. opptaker. Forhåndsbestemte spørsmål eller intervjuguide.

Tidsbruk: Avhengig av antall spørsmål.

Når: Lønner seg å gjøre over flere dager og forskjellig tidspunkt på dagen, ved forskjellig vær og evt. forskjellig årstid for å få et mer helhetlig bilde av bruken.

Fordeler: Ikke avhengig av å få samlet en gruppe mennesker, kan utføres når som helst.

Ulemper: Fungerer ikke på nye steder, hvor ingen per dags dato oppholder seg.

6 Kombinasjoner

Alle disse metodene kan brukes hver for seg eller i kombinasjon med hverandre og andre metoder, alt etter hva du ønsker å kartlegge/undersøke. For å oppnå et bedre resultat bør flere av metodene anvendes på samme område.